

Monumentnummer*: 459713

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1993
Kadaster deel/nr 82858/95

Woonplaats*	Gemeente*		Provincie*				
's-Gravenhage	's-Gravenhage		Zuid-Holland				
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Wagenstraat	32			2512 AX	's-Gravenhage		
Wagenstraat	34			2512 AX	's-Gravenhage		
Grote Marktstraat	55 A	A		2511 BH	's-Gravenhage		
Grote Marktstraat	55			2511 BH	's-Gravenhage		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
's-Gravenhage	H				2680		

Omschrijving**

Inleiding.

Warenhuis "De Bijenkorf" op de hoek van de Wagenstraat en Grote Marktstraat gebouwd in 1924-1926 naar ontwerp van de architect P.L. Kramer in de stijl van de Amsterdamse School. Het ontwerp is tot stand gekomen als gevolg van een prijsvraag die werd uitgeschreven nadat in 1924 de Grote Marktstraat na een doorbraak was aangelegd. Uitgenodigd waren behalve Kramer de architecten J. Luthmann en J.F. Staal. De jury, waarin de bouwmeesters Berlage en Gratama zitting hadden, bekroonde de inzending van Staal, maar de warenhuisdirectie gaf de voorkeur aan het ontwerp van Kramer.

Omschrijving.

Warenhuis op rechthoekige plattegrond met op de hoek van de Wagenstraat een afgeronde hoekpartij bestaande uit vijf bouwlagen met plat dak; aan de Grote Marktstraat zes en aan de Wagenstraat twee brede traveeën. Het bezit een betonnen skeletconstructie en de gevels zijn met baksteen bekleed. De parterre, opgelost in grote etalages met de hoofdingang in het midden van de lange gevel en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zij-ingangen aan het eind van deze gevel en in de zijgevel aan de Wagenstraat, bezit een doorlopende luifel. Daarboven zijn de bakstenen gevels in golvende vlakken uitgevoerd, die worden doorbroken door bolvormige verticale vensterstroken met glas-in-lood. Op de bovenste verdieping worden de muurdammen tussen de vensterpartijen bekroond door gekoppelde, rond uitgebouwde decoratieve elementen die, evenals de teruggerooide dakverdieping, in natuursteen zijn uitgevoerd. Tegen deze decoratieve bekroningen en tegen de onderstukken van de muurdammen is versierende sculptuur aangebracht. Bovenaan bezitten de muurdammen uitstekende reclameborden met het beeldmerk van het warenhuis: een gestileerde bijenkorf. De uiteinden van de gevels worden gemarkeerd door hoge, decoratief behandelde natuurstenen sluitmuren die naar voren springen. De sculptuur aan de gevels is gemaakt door de beeldhouwers Hildo Krop, Johan Polet, L. Beyerman, J. en T. Raedecker, A. Kremer en H.A. van den Eynde. Het oorspronkelijke interieur is als gevolg van een verbouwing in 1962 sterk gewijzigd, waarbij de hoge, zeshoekige vide met galerijen en lichtkap verdween. Behouden bleef het hoofdtrappenhuis, uitgevoerd in Padouckhout en versierd met houtsnijwerk van de beeldhouwer H.A. van den Eynde. Ook het gebrandschilderd glas in de vensters van dit trappenhuis, vervaardigd door de glazeniers J. Gidding, P. Hofman en J. Linse, is nog aanwezig.

Waardering.

Warenhuis van architectuurhistorische waarde vanwege zijn betekenis als belangrijk werk van de Amsterdamse School en van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een modern warenhuis uit de jaren twintig van de twintigste eeuw. De sculptuur aan de gevels en het houtsnijwerk en glas-in-lood van het trappenhuis, waaraan de beste kunstenaars uit die periode meewerkten, geven een goed beeld van het toenmalige artistieke peil van de toegepaste kunsten. Een toegevoegde waarde vormt de markante situering op de hoek van Grote Marktstraat en Wagenstraat.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Winkel (G)

Functie

Winkelmagazijn

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument